

Četa radnika pod ožujem

»Na ovom mjestu 12. 11 1942. godine radnička omladina brodogradilišta — Split — predvođena članovima SKOJ-a dala je otpor pokušaju nasilnog fašiziranja i usprkos zlostavljanjima i progonima pokazala je svoj borbeni i slobodarski duh«.

Ove snažne riječi zapisane su na spomen-ploči, koja kao legenda vječnosti označava mjesto, gdje je jedna generacija rekla — NE — i krenula stazama SKOJ-a i Partije.

Detalji, zavijeni godinama iako su izblijedili, podvizi se pamte. I generacije su obavezne da se na njih podsjećaju. Posebno njihovi nasljednici u istoj radnoj organizaciji, a onda i mi mornari i svi drugi . . .

Dvanaestog februara 1942. godine 125 omladinaca iz Splitskog brodogradilišta odlučno je napustilo posao i na poziv SKOJ-a krenulo partizanskim stazama. Kako se odigrao ovaj događaj, koji je potresao Split i okolinu, a posebno okupatore, na našu molbu nam je ispričao preživjeli borac, sada radnik varioc u istom brodogradilištu drug Frane Trumbić.

— Bilo je to 1941. na 1942. godinu — počeo je ovaj prekaljeni i borac i radnik. U Splitu, a i u brodogradilištu smo imali organizirano nekoliko udarnih grupa. Zatim je malo zastao. Reklo bi se kao da nije zadovoljan što ga sada pitamo, jer smo ga zatekli u utrobi broda, tankera od 20.000 tona nosivosti, u grotlu, gdje nešto vari. A onda je, uz lagani osmijeh popraćen riječima: — kada je za omladinu, onda sam spreman na sve, — nastavio. Udarne grupe su fašistima priređivale svakim danom razna iznenađenja, sabotaže, diverzije . . . Sjećam se, kaže on, da su u jednoj udarnoj grupi bili i Pere Ozretić-Čure, Mario Katunarić, Ante Kragić-Brika, Frane Trumbić, Mitrović Jere-Drača, i još neki. A u drugoj grupi, prisjeća se on, bili su Piplović Nikica, Matoković Vinko, Reić Marin, Aračić Nikola-Đađa i još neki. Partija je — priča Frane, u brodogradilištu bila jaka i po broju i po idejnom i akcionom utjecaju. To su fašisti znali, pa su i poduzimali razne represalije. A onda su za šegrtre i mlade radnike organizirali fašističku organizaciju »Dil«, a za starije ljude priređuju organizaciju »Dopo lavoro«. Glavnu aktivnost usmjeravaju na mlade ljude-radnike. Ali to im je sve bilo uzaludno. Kao odgovor na ovo omladina im pali brod — prefekta Zerbina — koji se tada nalazio u remontu. Ove akcije udarnih grupa su ih još više uznemirile. Sada još žele nastavljaju sa maltretiranjima. I tako se jednog jutra na ulazu

u brodogradilište našao i prefekt Zerbina, jasno u pratnji naoružanih fašista. Najprije su svratili u mehaniku i kotlaru, jer su već bili informirani da je tamo SKOJ najjači. Nekoliko najrevolucionarnijih omladinaca su odveli sa sobom na saslušanje, batinanje. A zatim je uslijedilo oštro naređenje da se svi moraju upisati u »Dil«.

O svim ovim događajima je redovito izvještavan mjesni komitet SKOJ-a. I o događaju, nastavio je Frane, koji se odigrao tog jutra su komitet izvjestili Marin i Drago. U komitetu su kazali u »Dil« se nitko ne smije upisati. To su naš SKOJ i Partija znali i ranije. Ali što sada raditi — postavili su pitanje. — Napustite posao — bio je odgovor ovog revolucionarnog komiteta SKOJ-a.

I ovi rukovodioci ove snažne mladosti u brodogradilištu vratili su se sutradan na posao sa porukom SKOJ-a. Potajno kao i inače održali su sastanke na kojima su se dogovorili, kako napustiti posao i krenuti u šumu. Dogovor je bio kratak:

— Ne prihvaća se posao kojeg fašisti nude — Nitko se ne smije upisati u fašističku organizaciju — Omladina listom napušta posao i odlazi u partizane . . .

Ovo su bili zaključci ove snažne grupe mladića nošene idealima Partije i SKOJ-a.

I tako je četa od stodvadesetpet mladića, radnika i šegrtre napustila tog krvavog februara 1942. godine radno mjesto i krenula stazama boraca revolucije, stazama Partije i SKOJ-a. I zato kolektiv ove velike radne organizacije svake godine na ovo mjesto postavlja vijenac, kao spomen na ovaj veliki datum.

Pogled na splitsku luku sa Marjana

Sekretar komiteta Saveza omladine brodogradilišta u povodu ovog datuma stavlja vijenac na spomen-ploču